

Araştırma Makalesi

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET KULLANIMLARININ AİLE İLİŞKİLERİ VE SORUMLULUKLARINI YERİNE GETİRMELERİNDEKİ ETKİSİ
The Effect of University Students' Internet Use on Family Relationships and Responsibilities

Zehra Deniz ÇIRAK¹ Gülsüm YETİŞ² Perihan GÜRBÜZ³
^{1,2,3}İnönü Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Malatya

ÖZ

İnternet; birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır. İnternet ile ilgili tüm tanımların ortak noktaları arasında bilgiye ulaşım, paylaşım ve kullanım kavramları bulunmaktadır. İnsan olmanın gereği sosyal sorumluluklarımızın da olduğu hayatımızda internet kullanımı günlük hayatımızı etkilemektedir. Aile ilişkilerinin internet kullanım alışkanlıkları ile etkilendiği bilinmektedir. Araştırmanın amacı öğrencilerin internet kullanımının aile ilişkileri ve sorumluluklarını yerine getirmelerine etkisinin belirlenmesidir. Bu araştırma 2017-2018 öğretim yılında, İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda aktif öğrenim gören 388 öğrenci ile, 'Young İnternet Bağımlılığı Testi-Kısa Formu' kullanılarak tanımlayıcı türde yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin "Sanal sohbeti gerçeğe tercih ederim", "Ailem ile vakit geçirmekten zevk alırım", "Canımı sıkan bir durum olduğunda ebeveynlerimle rahatlıkla paylaşırım" ifadelerine verdikleri cevaplar ile Young İnternet İnternet Bağımlılık Ölçek Kısa Form Puan Ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak önemli bulundu ($p < 0.05$). Sonuç olarak internet bağımlılığı skorlarının; ailesi ile vakit geçirmekten zevk alan, sorunlarını aileleri ile paylaşan, sorumluluk almaktan mutlu olan ve sorumluluklarına öncelik veren öğrencilerde daha düşük olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: internet, aile, sorumluluk

ABSTRACT

İnternet; is a world-wide, ever-growing network in which many computer systems are interconnected. One of the common points of all definitions related to the internet is the concept of information transport, sharement and usage. Usage of internet in our lives, where we have social responsibilities as a human, affect our daily life. Family relationships are known to have interaction with internet usage habits. The purpose of the study is to determine the effect of internet usage on students' fulfillment of family relationships and responsibilities. This research was carried out, with 388 students actively educated in İnönü University Health Services Vocational School in 2017-2018 academic year, in descriptive type by using 'Young Internet Addiction Test-Short Form'. According to findings; the difference between the expressions "I prefer virtual conversation to the truth", "I enjoy spending time with my family", " I can easily share annoying situations with my parents " and the Young Internet Internet Addiction Scale Short Form Score Average were statistically significant ($p < 0.05$). As the result, internet addiction scores of the students; who enjoyed spending time with their families, shared their problems with their parents, were happy to take responsibilities and gave priority to their responsibilities were shown to be lower.

Key words: internet, family, responsibility

GİRİŞ

İnternet, hayatımızın vazgeçilmez bir parçası ve toplumun her kesiminden insanların kullandığı bir araçtır (Chaffey, 2016; Meeker, 2015). Günümüzde hayatımızı kolaylaştıran özelliklerinden dolayı bir ihtiyaç haline gelmiş ve yararlandığımız özellikleri arttıkça vazgeçilemeyen bir alışkanlığa dönüşmüştür. Bilgisayar ve internet kullanımı çocuklara iyi bir eğitim fırsatı sağlamak ve onları modern bilgi toplumuna hazırlamak amacıyla ev ortamında da yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ancak, yapılan çalışmalarda internet kullanımının artarak yaygınlaştığı süreçte çocukların interneti ev ödevleri veya öğrenme amacından daha çok oyun ve iletişim amaçlı kullandığını gösterilmiştir (Yılmaz, Şahin, Haseski & Erol, 2014) (Demirel, Yörük & Özkan, 2012; Yang, Lu, Wang & Zhao, 2014). Bu nedenle aileler bilgisayar ve internetin çocukları üzerindeki olumsuz etkileri ile ilgili olarak yoğun kaygılar yaşamaya başlamışlardır (Demirel vd., 2012; Şen, Sevim & Artuç, 2015; Yang vd., 2014). İçinde buldukları yaş dönemi nedeni ile öğrenciler hızlı psikolojik, biyolojik ve sosyal değişimler geçirmektedirler. Bu durum öğrencilerde okul, akran ve ailelerden kaynaklanan farklı ikilemlere yol açmaktadır. Bu tip faktörler ile oluşan dış streslerin de öğrencilerde internet bağımlılığına varabilen internet kullanım alışkanlıklarına neden olabildikleri rapor edilmiştir (Yan, Li & Sui, 2014). Aile ve akrabalarıyla ilişkileri iyi olmayan, arkadaşları az olan bireyler internete yönelmektedir (Bayraktutan, 2005). Ayrıca internet, yaşamda sorumluluk almak istemeyen kişiler için, risksiz bir biçimde diğer insanların duygu ve düşüncelerine şahitlik yapma fırsatı tanıyabilmektedir. Kişi internette söylediği sözlerin sorumluluğunu üzerine almama konusunda özgür olduğundan sosyal kabul görmeme endişesi taşımadan iletişim kurabilmektedir. Bu durum bazı kişilerin gerçek yaşamda olmadıkları kadar açık olmalarını sağlar (Bayraktutan, 2005). Yapılan çalışmalarda; aile ilişkileri kötü olan öğrencilerin bağımlılık ölçek puanlarının daha yüksek olduğu (Şimşek, Akça & Şimşek, 2015), öğrencilerin sorumlulukları arasında yer alan ödev yapma ve ders çalışma sürelerinin azalarak, bu sürenin internet kullanımına ayrılmasının akademik başarıyı olumsuz etkilediği (Esen, 2010), sosyal ilişkileri gerçekten zayıf insanların interneti daha çok tercih ettiği (Bayraktutan, 2005), gençlerin internette geçirdikleri zaman fazlaştıkça aileden uzaklaştıkları ve aile ile geçirdikleri zamanın azaldığı, hatta aile içi sorumluluklarda aksamaların ortaya çıktığı gösterilmiştir (Y. Demir & Kutlu, 2016; Romiani, Miresmaili, Kamal & Borjalilu, 2016; Yan vd., 2014).

Bu bilgiler doğrultusunda amacımız Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğretim gören öğrencilerin internet kullanım alışkanlıklarının aile ilişkileri ve sorumluluklarını yerine getirmelerine etkisinin incelenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Türü, Evreni ve Örneklemi

Tanımlayıcı türde yapılan bu araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında, İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda aktif öğrenim gören 480 öğrenci oluşturdu. Araştırmada örneklem seçim yöntemi kullanılmadan evrenin tamamına ulaşılması hedeflendi. Ancak, araştırmaya katılmayı kabul etmeyenler ve araştırmanın yapıldığı tarihte okula gelmeyenler araştırmanın kapsamı dışında kalarak, 388 öğrenci (%80) araştırmanın örneklemini oluşturdu.

Verilerin toplanması

Veriler araştırmacılar tarafından, Eylül ayı içinde, sınıf ortamında, ders dışı saatlerde, *yüz yüze anket uygulaması tekniğiyle toplandı*. Dağıtılan veri formları öğrenciler tarafından 5-10 dakikada dolduruldu ve doldurulan formlar araştırmacılar tarafından geri toplandı.

Veri Formu

Araştırmada; araştırmacılar tarafından literatür bilgilerinden yararlanılarak hazırlanan veri formu (Aslan, 2011; Savcı, 2017) ve 'Young İnternet Bağımlılığı Testi-Kısa Formu' kullanıldı. Veri formu; öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini içeren sorular, öğrencilerin internette geçirdikleri süre, internet kullanım alışkanlıkları, aile ve sorumluluklar ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formu (YİBT-KF): (Young, 1998) Young tarafından geliştirilen ve Pawlikowski ve arkadaşları tarafından (Pawlikowski, Altstötter-Gleich & Brand, 2013) kısa forma dönüştürülen YİBT-KF, 12 maddeden oluşmakta olup beşli Likert (1=Hiçbir zaman, 5=Çok sık) tipi bir ölçektir. Ölçekte tersten puanlanan madde yoktur. Ölçek Kutlu ve arkadaşları tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır (Kutlu, Savci, Demir & Aysan, 2016). Kutlu ve arkadaşları tarafından yapılan geçerlilik güvenilirlik çalışmasında doğrulayıcı faktör analizi sonucunda YİBT-KF'nin iyi uyum verdiği saptanmış ve ölçeğin iç tutarlık güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak hesaplanmıştır (Kutlu vd., 2016). Bu çalışmada Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı her bir soru için 0.84'ün üzerinde, ölçek sorularının tümü için 0.86 olarak bulunmuştur. Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen sonuçlar Young

İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlandığını göstermektedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 12 ile 60 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan yüksek puanlar internet bağımlılığı düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir (Kutlu vd., 2016).

Elde edilen verilerin analizleri SPSS 17.0 paket programı kullanılarak frekans ve yüzdeler, independent sample t testi, ANOVA, Mann Whitney U ve Kruskal-Wallis testleri ile yapıldı. Sonuçlar %95'lik güven aralığında, anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirildi.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Tablo 1: Öğrencilerin aile içi iletişimleriyle ilgili Young İnternet Bağımlılık Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

		S	%	X	SS	Anlam
Sanal sohbeti gerçeğe tercih ederim	Evet	53	13,7	34,77	10,08	28,54 ^a p=0,000
	Hayır	282	73,1	26,09	7,76	
	Bazen	51	13,2	31,49	10,06	
Ailem ile vakit geçirmekten zevk alırım	Evet	302	78,2	26,45	7,83	23,46 ^b p=0,000
	Hayır	24	6,2	31,75	9,34	
	Bazen	60	15,5	34,28	11,27	
Aile içinde düzenli yaptığımız aktiviteler bulunur	Evet	179	46,4	26,92	8,15	2,388 ^a p=0,093
	Hayır	81	21,0	28,86	8,93	
	Bazen	126	32,6	28,97	10,10	
Canımı sıkan bir durum olduğunda Ebeveynlerimle rahatlıkla paylaşırım	Evet	180	46,8	26,90	9,86	4,106 ^a p=0,017
	Hayır	78	20,3	30,38	8,23	
	Bazen	127	33,0	28,10	8,00	

^aANOVA, ^bKruskal-Wallis

Bu araştırmada öğrencilerin internet kullanımının aile içi ve sosyal ortamdaki yansımalarını belirlemek için; “Sanal sohbeti gerçeğe tercih ederim”, “Ailem ile vakit geçirmekten zevk alırım”, “Canımı sıkan bir durum olduğunda ebeveynlerimle rahatlıkla paylaşırım” ifadelerini cevaplamalarını istedik. Öğrencilerin verdikleri yanıtlar ile Young İnternet İnternet Bağımlılık Ölçek Kısa Form Puan Ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak önemli bulundu ($p < 0.05$). “Sanal sohbeti gerçeğe tercih ederim” ifadesine hayır cevabı verenlerin (26.09 ± 7.76) YİBT-KF ölçek puan ortalamalarının evet (34.77 ± 10.08) ve bazen (31.49 ± 10.06) cevabını verenlere göre daha düşük olduğu bulundu. “Ailem ile vakit geçirmekten zevk alırım” ve “Canımı sıkan bir durum olduğunda ebeveynlerimle rahatlıkla paylaşırım” ifadelerine evet cevabı verenlerin ise YİBT-KF ölçek puan ortalamaları, hayır ve bazen cevabını verenlere göre daha düşük olduğu bulundu (Tablo 1). Her ne kadar Yan ve ark.’nın 892 öğrenci üzerinde yaptıkları çalışma (Yan vd., 2014) bu araştırma ile uyumda da yapılan diğer çalışmalarda; internet kullanımının ve internette çok fazla zaman geçirilmesinin, akrabalık ve arkadaşlık ilişkilerini zayıflatarak aile içi ilişkilerde sorunlara neden olduğu (Ü.

Demir, 2016; ODTÜ-TİB, 2011), sosyal medyanın insanların ailesi ve arkadaşlarıyla yüz yüze ilişki oluşturmasını engellediği (Kuzu, 2011), bölgesel iletişimi azalttığı sonuçlarına ulaşılmıştır (Hazar, 2011). Bu çalışmaların sonuçları ve Demir' in sosyal medyayı kullanım süresi daha fazla olan öğrencilerin sosyal medyada kendilerini daha iyi ifade ettikleri, özel sorun ve problemlerini aileleri yerine sosyal medyadaki arkadaşlarıyla paylaşmayı tercih ettikleri sonucu bu araştırmanın bulgularıyla benzerlik göstermektedir (Ü. Demir, 2016). Wu ve arkadaşlarının (2013) çalışmalarında söz ettikleri; ebeveynleriyle sık zaman geçirmeyen, ebeveynlerinin kendilerini anlamadığını düşünen ve aileleriyle problemlerini paylaşmayan ergenlerin internet bağımlılığı konusunda daha fazla risk altında olduğu sonucu da bu bulguyu destekler niteliktedir (Wu vd., 2013). Yılmaz ve arkadaşları da yaptıkları çalışmada internetin ailenin ve arkadaşların yerini almasının, gençlerin gelecekteki yaşamlarına yönelik olumsuzluklara ve gerçek dünyayı yanlış kaynaklardan öğrenmesine neden olabileceği sonucuna ulaşmışlardır (Yılmaz vd., 2014). Bu durumun yanısıra Qiang ve ark.'ları aile desteği olmayan bireylerde sosyal fonksiyon bozukluğu ile beraber görülen internet bağımlılığının daha yüksek oranda olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum neden-sonuç ilişkisi yönünden internet kullanım bozuklukları ve aile bağlantısı hakkında üzerinde durulan farklı bir noktadır.

Sorunlu internet kullanımının aile içi ilişkileri olumsuz etkilediği gösterilmiştir (Zorbaz & Dost, 2014). Öğrencilerin aile içi aktivite alışkanlıklarını belirlemek için sorguladığımız “Aile içinde düzenli yaptığımız aktiviteler bulunur” ifadesine verdikleri cevaplar ile Young İnternet İnternet Bağımlılık Ölçek Kısa Form Puan Ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Ancak aile içinde düzenli yaptığımız aktiviteler bulunur diyen öğrencilerin YİBT-KF ölçek puan ortalamalarının diğerlerine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 2: Öğrencilerin sorumluluk duyguları ile Young İnternet Bağımlılık Ölçek Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	S	%	X	SS	Anlam
İçinde bulunduğum ortamlarda görevlerim olması beni mutlu eder	Evet	268	69,4	26,46	7,97
	Hayır	41	10,6	31,14	10,23
	Bazen	77	19,9	31,63	10,39
Sınav günü yaklaşırsa bile bilgisayarı veya internette önceliği olmayan işlerle uğraşırım	Evet	85	22,0	31,94	10,57
	Hayır	193	49,9	25,84	8,14
	Bazen	109	28,2	28,67	8,08
Sorumluluklarımı genellikle son anda yetiştiririm	Evet	79	20,4	33,51	9,78
	Hayır	197	50,9	25,53	8,23
	Bazen	111	28,7	28,37	8,02

ANOVA

Günlü ve Ceyhan'ın yaptıkları (2017) çalışmada teknolojinin gelişmesi ile birlikte insanın yerine getirmesi gereken sorumluluklarını zamanında yapmayıp, sonraya bıraktığı ve bunun sonucu zarar görmeye başlayarak bu erteleme davranışı ile hayatlarının olumsuz yönde etkilendiği ifade edilmiştir (Günlü & Ceyhan, 2017). Bu çalışmada öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirme davranışlarını belirlemek için yer verdiğimiz: “İçinde bulunduğum ortamlarda görevlerim olması beni mutlu eder”, “Sınav günü yaklaşırsa bile bilgisayar veya internette önceliği olmayan işlerle uğraşırım”, “Sorumluluklarımı genellikle son anda yetiştiririm” ifadelerine verdikleri cevaplar ile Young İnternet İnternet Bağımlılık Ölçek Kısa Form Puan Ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak önemli bulundu ($p < 0.05$). “İçinde bulunduğum ortamlarda görevlerim olması beni mutlu eder” ifadesine evet cevabı verenlerin (26.46 ± 7.97) YİBT-KF ölçek puan ortalamalarının hayır (31.14 ± 10.23) ve bazen (31.63 ± 10.39) cevabını verenlere göre daha düşük olduğu tespit edildi. “Sınav günü yaklaşırsa bile bilgisayar veya internette önceliği olmayan işlerle uğraşırım” ve “Sorumluluklarımı genellikle son anda yetiştiririm” ifadelerine evet cevabı verenlerin YİBT-KF ölçek puan ortalamaları ise hayır ve bazen cevabını verenlere göre daha yüksek bulundu (Tablo 2). Kim ve ark.'nın yaptıkları çalışmada (2017) bireyin davranışlarını kontrol yetisi ile erteleme davranışı ve internet bağımlılığı arasında ters yönde bir ilişki olduğu gösterilmiştir (Kim, Hong, Lee & Hyun, 2017). Bu çalışmada bulduğumuz sonuçlar Kim ve ark.'nın sonuçları ile uyum göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER:

Bu çalışmanın sonucunda, ailesi ile vakit geçirmekten hoşlanan ve canını sıkkan bir durum olduğunda ebeveynleriyle rahatlıkla paylaşabilen, aile içinde yapılan düzenli etkinlikleri olan öğrencilerin internet bağımlılığı puanlarının daha düşük olduğu, internet bağımlılığının aile içi iletişimi etkilediği belirlendi. İnternet bağımlılığının aile içi iletişimin yanı sıra öğrencilerin sorumlu oldukları öncelikli konuları erteleme davranışları ile de ilişkili olduğu görüldü.

İnternet kullanımının giderek yaygınlaştığı günümüzde bilinçli internet kullanımının önemi artmaktadır. Bilinçli internet kullanımında çocukluk döneminde verilen eğitim önemlidir. Bu noktada ailelerin internet kullanımı konusunda bilinçlenmesi ve eğitilmesi de yararlı olacaktır.

Bilgisayar ve internet kullanımını engellemek yerine bireylerin bu teknolojileri doğru kullanması konusunda bilinçlendirilmesinin daha etkili olacağı düşünülmektedir. İnternet

bağımlılığı tedavi edilebilir bir hastalık olarak da literatüre girdiği göz önünde bulundurulursa, internet kullanımını konusunda farkındalığı arttırmak için okul müfredatlarında ve kitle iletişim araçlarında “Bilgisayar ve İnternet Nasıl Doğru Kullanılabilir?” gibi konuların yer alması, özellikle gençlerin ve ebeveynlerinin bu konuda bilinçlendirilmesi sağlanabilir. Ayrıca aile ile birlikte geçirilen zamanın artırılması ve birlikte aile içi iletişimi olumlu yönde etkileyecek aktiviteler planlanıp uygulanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. İnternet bağımlılığı, aile ilişkileri ve sorumluluk bilincine ilişkin farklı örneklem grupları ile çalışmalar yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Aslan S. *Akademisyenlerde internet bağımlılık düzeyleri ve buna bağlı oluşabilecek sağlık sorunları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi, Master's thesis, İnönü Üniversitesi, Malatya 2011.*
- Bayraktutan F. *Aile içi ilişkiler açısından internet kullanımı, Master's thesis, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 2005.*
- Chaffey D. *Global social media research summary 2016, Smart Insights, Social Media Marketing, 2016.*
- Demir Ü. *Sosyal Medya Kullanımı Ve Aile İletişimi: Çanakkale'de Lise Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 2016; 9(2): 27-50.*
- Demir Y, Kutlu M. *The Relationship between Loneliness and Depression&58; Mediation Role of Internet Addiction, Educational Process: International Journal, 2016; 5(2): 97-105.*
- Demirel M, Yörük M, Özkan O. *Çocuklar İçin Güvenli İnternet: Güvenli İnternet Hizmeti ve Ebeveyn Görüşleri Üzerine Bir Araştırma-Safe Internet For Children: A Study on Safe Internet Service and Parental Views, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2012; 4(7): 54-68.*
- Esen E. *Ergenlerde internet bağımlılığını yordayan psiko-sosyal değişkenlerin incelenmesi, Doctoral dissertation, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2010.*
- Günlü A, Ceyhan AA. *Investigating Adolescents' Behaviors on the Internet and Problematic Internet Usage, Addicta: The Turkish Journal on Addictions, 2017; 4: 75-117. doi: 10.15805/addicta.2017.4.1.0016*
- Hazar M. *Sosyal Medya Bağımlılığı-Bir Alan Çalışması, Journal of Communication Theory & Research/İletişim Kuram ve Arastırma Dergisi, 2011; (32).*
- Kim J, Hong H, Lee J, Hyun MH. *Effects of time perspective and self-control on procrastination and Internet addiction, Journal of behavioral addictions, 2017; 6(2): 229-236.*
- Kutlu M, Savci M, Demir Y, Aysan F. *Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun Türkçe uyarlaması: Üniversite öğrencileri ve ergenlerde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, Anadolu Psikiyatri Dergisi, 2016; 17: 69-76.*
- Kuzu A. *İnternet ve Aile, Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 2011; 27(27): 9-32.*
- Meeker M. *Internet trends 2015-code conference, Glokalde, 2015; 1(3).*
- ODTÜ-TİB. *Çocukların Sosyal Paylaşım Sitelerini Kullanım Alışkanlıkları Araştırması Raporu, In U. B. İ. Kurulu (Ed.), Ankara 2011.*

-
- Pawlikowski M, Altstötter-Gleich C, Brand M. Validation and psychometric properties of a short version of Young's Internet Addiction Test, Computers in Human Behavior, 2013; 29(3): 1212-1223.*
- Romiani N, Miresmaili BS, Kamal A, Borjalilu S. Exploring the Relationships between Internet Usage and Family Values of College Students, Iranian journal of public health, 2016; 45(10): 1381.*
- Savcı M. Ergenlerin Sosyal Zekâ, Sosyal Kaygı, Akran İlişkileri, İnternet Bağımlılığı Ve Sosyal Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkiler, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2017.*
- Şen BG, Sevim Y, Artuç S. İlköğretim Çağındaki Çocukların İnternet Kullanımlarının Ebeveyn Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2015; 4(1).*
- Şimşek N, Akça NK, Şimşek M. Lise öğrencilerinde umutsuzluk ve internet bağımlılığı, TAF Preventive Medicine Bulletin, 2015; 14(1): 7-14.*
- Wu X, Chen X, Han J, Meng H, Luo J, Nydegger L, Wu H. Prevalence and factors of addictive Internet use among adolescents in Wuhan, China: interactions of parental relationship with age and hyperactivity-impulsivity, PloS one, 2013; 8(4): 61782.*
- Yan W, Li Y, Sui N. The relationship between recent stressful life events, personality traits, perceived family functioning and internet addiction among college students, Stress and Health, 2014; 30(1): 3-11.*
- Yang S, Lu Y, Wang B, Zhao L. The benefits and dangers of flow experience in high school students' internet usage: The role of parental support, Computers in Human Behavior, 2014; 41: 504-513.*
- Yılmaz E, Şahin YL, Haseski Hİ, Erol O. Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Balıkesir ili örneği, Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi-Journal of Educational Sciences Research, 2014; 4(1).*
- Young KS. (1998). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder, Cyberpsychology & behavior, 1998; 1(3): 237-244.*
- Zorbaz O, Dost MT. Lise öğrencilerinin problemleri internet kullanımının cinsiyet, sosyal kaygı ve akran ilişkileri açısından incelenmesi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2014; 29(1): 298-310.*